

je vrijeme vojevao ban Krsto Frankapan za svoga kralja u Slavoniji, ali onoga dana, kad je Ivan bio potučen kod Tokaja, umre od rane, što ju je zadobio podsjedajući varaždinski grad (27. septembra). Poraz tokajski i smrt bana Krste Frankapana znatno oslabiše Ivanovu stranku u Slavoniji i Ugarskoj. Slavonsko plemstvo prizna nato (već 6. oktobra) na saboru u Križevcima Ferdinanda svojim kraljem, a sama ga Ugarska okruni 3. novembra na saboru u Stolnom Biogradu.

Ovim se građanskim ratom najbolje okoristiše Turci, a to stim lakše, što nije bilo ništa od one u Cetinu kod izbora obećane pomoćne vojske Ferdinandove. Hrvati odmah uočiše pogibao pa stoga poruče Ferdinandu sa svoga ponovnog sabora u Cetinu (28. aprila 1527.), neka bi iskupio svoju riječ, jer im je on jedina nada, budući da su ih svi ostavili: i papa i Mlečani i braća u Slavoniji. „Neka znade vaše veličanstvo — kaže sabor hrvatski — kako se ne može naći (zabilježeno), da bi ikoji vladar silom zavladao Hrvatskom, jer po smrti našega posljednjega kralja srećne uspomene, Zvonimira, slobodne se volje pridružismo svetoj kruni kraljevstva ugarskoga, a poslije toga vašemu veličanstvu.“¹ No poruka ostade bezuspješna, pa tako Turci zauzeše (još koncem marta) Obrovac na Zrmanji, Udbinu (u aprilu), a konačno krajem 1527. ili odmah početkom 1528. Jajce i Banjaluku te provališe s jedne strane do Senja, a s druge do Klisa. Sada pade Lika s Krbavom (bez podgorskoga primorja) u vlast tursku, čime bi sveza između sjeverne i južne Hrvatske prekinuta. Samo Klis na jugu, koji je branio Petar Kružić, kapetan senjski, Senj na sjeveru i Bihać na istoku održaše se kao glavne straže.

Savez kralja Ivana sa sultanom Sulejmanom. Uspjesi Ferdinandovi i gubitak prijestola poraziše kralja Ivana. Onako ostavljen i progнан iz središta svoje države nije sam mogao ništa učiniti, da povрати izgubljeni prijestô, a pored toga bilo se bojati, da će Turci upotrijebiti ove prilike još u većoj mjeri u svoju korist. Na porti bavili su se već u to doba mišlju, da zauzmu cijelu Ugarsku, a samo

¹ Original ove saborske adrese kralju Ferdinandu čuva se u Beču u državnom arhivu (Gl. Šišić, Sabor. spisi I, 99). Gornje riječi tumač su cetinskoga izbornoga čina: Hrvati stupaju sasvim samostalno i slobodno po svojoj volji (kao nekoć 1102.) u dodir s baštinikom krune sv. Stjepana, a nijesu inače vezani uz Ugarsku ili čak uz mađarski narod. Prema tome oni drže, da se požunski izbor (od 16. decembra 1526.) kao izjev slobodne volje mađarskoga naroda (ili kraljevine Ugarske) ne tiče izravno i njih.